

Nuvarande situation beträffande konsumtionsförmåder.

För förhindrande av falska rykten och felaktiga antaganden har folkförsörjningsministeriet ansett det nödvändigt att i dessa meddelanden emellanåt publicera korta redogörelser angående situationen för konsumtionsförmåder.

Spannmål.

Konsumtion.

Enligt gjorda beräkningar kommer konsumtionen av brödsäd i vårt land att intill utgången av augusti nästa år vara, självförsörjande hushåll, industrin och armén medräknade, sammanlagt 558 milj. kilo.

Skörd.

Den gångna sommarens skörd lämnar enligt beräkning för allmän konsumtion 367 milj. kilo brödsäd, vartill komma 57 milj. kilo från föregående skörd. Till förfogande stå således sammanlagt 424 milj. kilo, varför bristen alltså är 134 milj. kilo. Bristen utgör således intet undantag, ty under de senaste åren ha c. 150 milj. kilo spannmål importerats per år.

Import.

Bristen måste täckas genom import. Importen är i gång. Till landet äro som bäst på väg 25 milj. kilo, och vidare ha 23 milj. kilo inköpts för snar avskeppning. Om förhållandena icke förvärras, lär den resterande bristen kunna täckas genom import från Rysslands och Syd-Amerikas kornbodrar.

Vetemjöl.

Konsumtionen av vitt vetemjöl har reglerats sålunda, att vitt vetemjöl eller därav förärbetade produkter utgöra jämnt en tredjedel av den mängd spannmål, som utgives mot kort. Man har försökt inskränka konsumtionen av vitt vetemjöl, emedan i vetet befintlig skyddsäring, vitaminer och mineralämnen finnes i kornets skal och sålunda utgöra näring för människor endast i sammanmalet mjöl, samt emedan bröd bakat av vitt vetemjöl är dyrare än sådant bakat av sammanmalet mjöl.

Socker.

Sedan vår egen sockerbets-skörd förvandlats till socker stå till vårt förfogande c. 33 milj. kilo, eller en mängd motsvarande konsumtionen under närmare ett år. Sockerkonsumtionen utgör nämligen enligt den nuvarande ransoneringen c. 3 milj. kilo per månad.

Kaffe.

Kaffekonsumtionen stiger enligt nuvarande ransonering till c. 1.5 milj. kilo på 2 månader. I landet finnes för närvarande c. 4 milj. kilo kaffe, och dessutom väntas till landet ett fartyg med 3.6 milj. kilo. Om detta fartyg kommer lyckligt fram, finnes här 7.6 milj. kaffe, vilket motsvarar utdelningen under 10 månader. Kaffeförråden äro så pass små, att skattekaffe icke kan utsändas i handeln. Detta skulle nämligen erfordra c. 500,000 kilo i månaden. En dylik ökning av konsumtionen kan med nuvarande förråd icke tillåtas, emedan distributionen av kortkaffe främst måste säkerställas.

Fettämnena.

Smör och margarin.

År 1938 producerades hos oss 55—56 milj. kilo smör, därav 22—23 milj. kilo bondsmör. Ytterligare tillverkades år 1938 i vårt land 13—14 milj. kilo margarin. Då samtidigt c. 17 milj. kilo smör exporterades, förbrukades sagda år i vårt land sammanlagt 52 milj. kilo smör och margarin eller jämnt 1 milj. kilo i veckan. En dylik konsumtion motsvarade 14.1 kilo per person och år, 271 gr per vecka och 39 gr per dag. Dessutom förbrukades c. 2.5 milj. kilo konstister och en ringa mängd importerad lard, vilka tillsammans utgjorde 15 gr per person i veckan eller ett par gr om dagen.

Då vi vid landavträdelserna förlorade c. 13 % av våra möjligheter att producera mjölk, och emedan foderskörden på grund av den torra sommaren utgjorde endast c. 50 % av normalmängden, samt emedan i vårt land praktiskt taget icke alls finnes oljekraftfoder och även tillgången på andra kraftfoder kommer att vara ringa, beräkna sakkunniga, att mjölkproduktionen under inständande stallutfodringsperiod kommer att nedgå med åtminstone 35 %. På grund härav ha vi i stället för tidigare 56 milj. smörkilo nu tillgång till endast c. 35 milj. kilo smör, som vi själva produ-

cerat. Vidare funnos i vårt land den 23 september 3.5 milj. kilo margarinfett och 875,000 kilo smör i centralaffärernas lager. Om vi från Danmark kunna inköpa 1.25 milj. kilo smör, och om ens en del erhålles av från Amerika inköpta c. 43 milj. kilo olika margarinfett och lard, stå då för ett år framåt till vårt förfogande c. 43 milj. kilo olika näringsfett med undantag av ost. Detta motsvarar c. 11.6 kilo per person i året, 223 gr i veckan och 31.8 gr per dag. Under dylika omständigheter kunna fett-ransonerna icke ökas, snarare tvärtom.

Lagring av smör.

På vårsidan vidtog lagring av smör för konsumtion under vintern. Avsikten var att till den 15 september lagra 50,000 drittlar, och vid slutet av juli funnos även i lager 33,679 drittlar, i vilken mängd ingingo 5,600 från Sverige importerade drittlar. Härefter kunde dock icke lagringen fortsättas, utan man var tvärtom tvungen att börja tära på förråden, emedan mjölkproduktionen på grund av dåliga vallar nedgick. Den tidigt började skolgången förorsakade dessutom ökad konsumtion i bostättningscentra och även hamstringen uppnådde stora mått. Förråden minskades så, att den 23 september endast 17,500 drittlar eller 875,000 kilo smör funnos i lagen, varav endast 7,500 drittlar eller 375,000 kilo voro inhemska. Således innebär icke prisstegringen på smör en oförtjänt vinst för de av folkförsörjningsministeriet godkända centralaffärerna, i synnerhet som dessa själva bekostat lagringen, vid vilken omkostnaderna äro synnerligen ansenliga.

Smörexporten.

Under de senaste 10 månaderna har allt som allt exporterats 1,932 kilo smör, av vilken mängd 1,111 kilo utgjordes av den s. k. gränshandeln vid Sverige—Finlands nordgräns, 102 kilo har sänts till personalen vid Finlands beskickning i Berlin, 459 kilo har sänts till Moskva, varvid största delen varit avsedd

för Förenta Staternas beskickning därstädes, och den resterande kvantiteten har utförts i små partier. Denna smörexport under de senaste 10 månaderna utgör per varje innevärnare i vårt land endast 0.01 gr i veckan. — Däremot ha betydande mängder importerats från Danmark och Sverige. Saken är således alldeles motsatt mot vad ryktet vet berätta.

Fettransonerna i andra länder.

Enligt uppgifter i utländska tidningar är i Tyskland normalförbrukarens fettranson i veckan sammanlagt 222 ½ gr smör och margarin. Där erhålles dessutom 46.8 gr späck och rätt svinfett eller 37 ½ gr rent svinister. Helmjölk erhåller normalförbrukaren icke alls, men barn, blivande mödrar och digivande kvinnor erhålla en mycket blygsam mjölkration per dag. — I England utgives per person och vecka 120 gr sådant fett, som erhållits genom att uppblanda smör med margarin. — I Holland utdelas 125 gr i veckan. — I Sverige och Danmark äro näringsfetten icke underkastade reglering.

Medborgarna kunna själva bidra till underlättande av fett-situationen, producenten sålunda, att han levererar allt över det egna behovet producerat näringsfett till den allmänna handeln och den vägen till regelbunden konsumtion; konsumenterna åter så, att de icke i smyghandeln förskaffa sig extra fettrationer och på så sätt sin nästas andel.

Textilindustrin.

Bomull.

Industrins konsumtion av råbomull är c. 14,000,000 kilo i året. Förråden av råbomull i vårt land, vilka delvis inköpts i Nord-Amerika och Rådssryssland, dels redan finnas i landet, äro tillräckliga ända till våren.

Ull.

Den årliga råvarukonsumtionen inom ylleindustrin är c. 4.4 milj. kilo. Härav ha ca 1 milj. erhållits i hemlandet, resten har importerats. De gjorda inköpen, av vilka en del redan befinner sig i landet, trygga råvarutillgången till nästa vår. Import av utländska specialprodukter är på grund av valutabristen försvårad, så är även fallet med tunnare kamgarn. I prisförteckningen för inhemska fabrikat lär någon förhöjning icke komma ifråga.

Triå.

Triåindustrin har tidigare använt stora mängder utländska garn, men impotren har för närvarande av många orsaker avstannat. Denna industri måste trygga sig till inhemska garn och täcka bristen med Zellwollgarn, vilka som resultat av handelsfördrag och överenskommelser torde kunna erhållas.

Konstsilke.

Denna industris behov av garn torde i stora drag kunna anses tryggt. Beträffande sytråd måste man huvudsakligen förlita sig på den inhemska produktionen.

Ovanstående uppgifter angående tillräckligheten av textilprodukter hålla streck endast i det fall, att importen av dessa kan fortgå som hittills.

Allmänheten bör uppmanas att iakttaga sparsamhet ifråga om kläder.

Bensin.

Situationen på bensinmarknaden är fortfarande svår. De ringa förråd, vilka finnas placerade på olika håll i landet, äro för arméns behov. Från Rådssryssland ha små partier bensin erhållits, men så litet, att man icke kan tänka på någon ökning av distributionen. Ej heller s. k. skattebensin, varom ryktet vetat förtälja, kan distribueras.

Lyspetroleum.

Lyspetroleum har i någon mån erhållits från Rådssryssland, men icke på långt när tillräckligt. I september distribuerades i hela landet 250 ton (300 gr—1 liter per hushåll). I oktober torde 500—600 ton kunna distribueras. Angående utdelningen i november kan ingenting bestämt meddelas.

Smörjoljor.

Handeln med smörjoljor, vilka användas för förbränningsmotorer, och användningen av spilloljor ha numera reglerats. Från den 26 september ha spilloljor lagts under beslag, och var och en, som innehar mer än 50 l. smörj- eller spillolja, är skyldig att före den 15 oktober deklarerera sitt förråd för folkförsörjningsnämnd. Hädanefter får ny och regenererad smörjolja försäljas endast i två och en halv gånger så stor mängd som mottagaren överlåter från beslag fri spillolja för regenerering. — Ett noggrant tillvaratagande av spillolja är för närvarande en mycket nödvändig åtgärd, ty enbart med tillhjälp

av den spillolja, vilken nu finnes i landet, kunna vi hålla vår motortrafik i gång i fyra månader.

Bränsleämnen.

Ved.

Totalbehovet av bränsleämnen, utan att landsortens husbehov tagits i beaktande, har uppskattats till c. 20.5 milj. m³. Under normala förhållanden ha c. 7 milj. m³ utgjorts av ved, resten huvudsakligen av stenkol och koks. Nu måste man i det närmaste komma tillrätta uteslutande med ved. Årsbehovet av ved har uppskattats till 17 milj. m³. I början av september utgjorde vedförråden i vårt land 15.4 milj. m³, vartill komma åtminstone c. 1 milj. m³ syrfällda träd, vilka senare skola huggas till ved. Sålunda kan vedbehovet för nästa vinter anses säkerställt.

Övriga bränsleämnen.

Av träavfall från industrin, bräntorv samt stenkol och koks erhålles endast så mycket, att behovet av bränsleämne för nästa vinter med tillhjälp av dessa vid sträng sparsamhet kan anses tryggt. Svårigheterna vid transporter av bränsleämnen äro stora, och därför bör även av denna orsak användningen av träförädlare snabbt ökas.

Konstgödsel.

Kväve- och kaligödsel.

Importen av tillräckliga mängder är fullständigt tryggad, och ehuru prisen i jämförelse med fredstida pris i någon mån höjts, är det till varje jordbrukares fördel att för nästa vårsädd reservera minst normalkonsumtionen motsvarande mängd kväve och kali.

Superfosfat.

Däremot kan under instundande försäljningsperiod knappast levereras mer än 25 % av föregående års medelkonsumtion av super- och kotkafosfat, och tillverkningen och försäljningen av kotkafosfat komma tillsvidare att helt och hållet avbrytas. Ehuru redan det avsevärt förhöjda priset för superfosfat i någon mån kommer att reglera inköpen av detsamma, vore det dock av vikt att affärerna med hänsyn till en jämn fördelning icke försälja superfosfat till andra än tidigare kunder, och även åt dessa endast 25 % av den mängd, som de under föregående år i medeltal inköpt super- och kotkafosfat.

Medborgare! Sprid bland allmänheten rätta uppgifter om konsumtionsförnödenhetsläget.